



Centrālā statistikas pārvalde

2021

21-015-000

Informatīvais apskats

MEŽSAIMNIECĪBA 2020. GADĀ

Saskaņā ar Meža resursu monitoringa datiem, ko veic Latvijas valsts mežzinātnes institūts "Silava", 2021. gada 1. janvārī meži Latvijā aizņēma 3 296 tūkst. ha, no kuriem valsts pārvalda un apsaimnieko 1 517 tūkst. ha (46,0 % no visu mežu platības), savukārt pārējo īpašnieku meža platība bija 1 779 tūkst. ha (54,0 % no visu mežu platības). Meža resursu monitoringa darbs organizēts piecu gadu ciklos, katru gadu uzmērot vienu piekto daļu no kopējā valstī izvietoto parauglaukumu skaita. Monitoringa cikla beigās tiek iegūta informācija par meža resursiem visā Latvijas teritorijā. Pēc tam tiek sākts nākamais meža resursu monitoringa piecu gadu cikls, secīgi veicot pārmērījumus ierīkotajos parauglaukumos un iegūstot informāciju par meža resursu izmaiņu dinamiku. Dažādu projektu ietvaros katru gadu tiek veiktas arī dažādu datu ekstrapolācijas.

LATVIJAS MEŽA ZEMJU PLATĪBA

(tūkst. ha)

	2009 ¹	2014 ²	2019 ³	2020 ⁴	2021 ⁵
Meža zeme	3 537	3 553	3 589	3 597	3 599
Mežs	3 232	3 248	3 285	3 292	3 296
mežaudze	3 176	3 189	3 233	3 241	3 240
meža zemēs	3 030	3 044	3 058	3 057	3 055
lauksaimniecības zemēs	146	152	176	184	185
iznīkusi audze, degums, vējgāzes, izcirtums	56	59	52	51	56
Purvi (mežā)	130	127	126	125	123
Lauces (mežā)	34	33	30	30	30
Pārplūstoši klajumi	44	44	42	42	41
Zeme zem infrastruktūras objektiem u.c.	87	87	96	97	98
Pārējā meža zeme	11	11	10	11	12

Latvijas mežos aug gan skuju, gan lapu koki. Bērzu, priežu un egļu audzes kopā aizņem 72,7 % no visas meža platības. Pārējās meža platības aizņem baltalkšņu, apšu, melnalkšņu, ošu un ozolu audzes un citi cieto lapu koki.

¹ Meža resursu monitoringa 1. cikla dati, kas precizēti pēc 3. cikla.

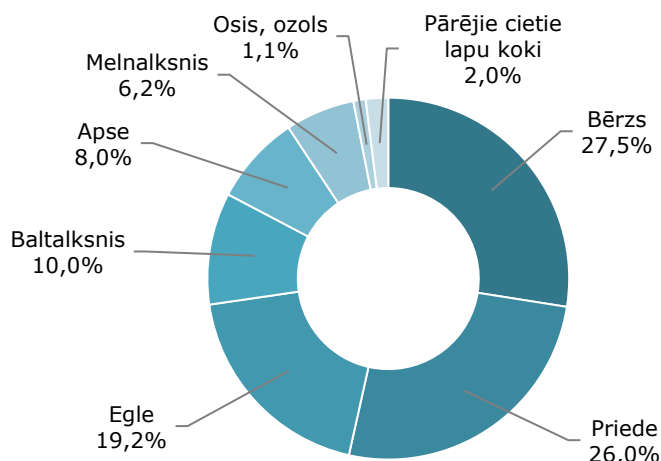
² Meža resursu monitoringa 2. cikla dati, kas precizēti pēc 3. cikla.

³ Meža resursu monitoringa 3. cikla dati.

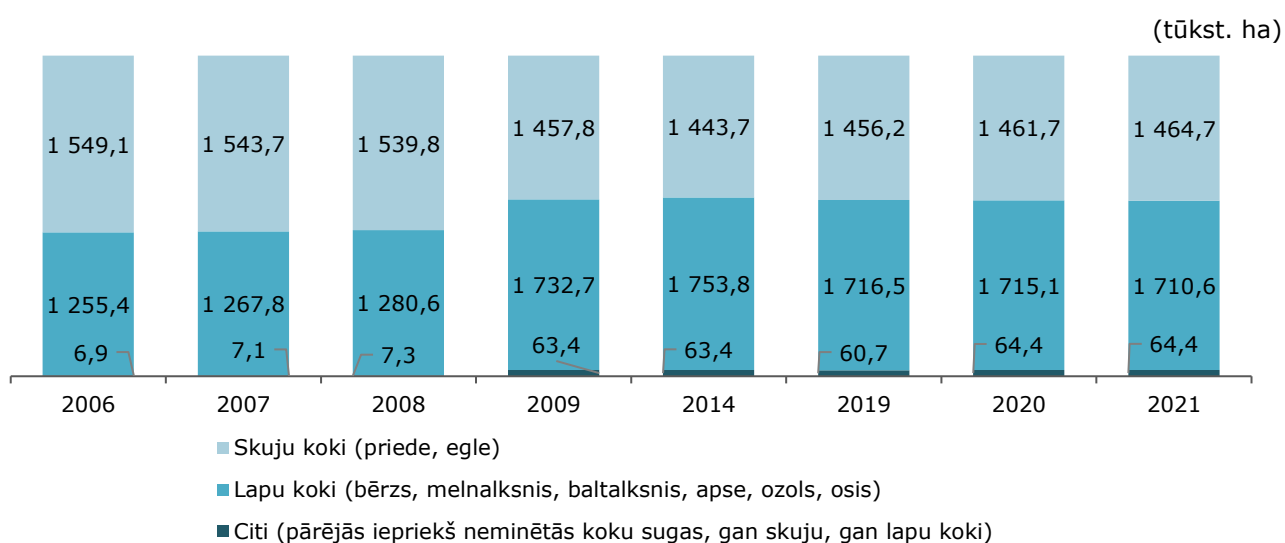
⁴ Meža resursu monitoringa dati 01.01.2020.

⁵ Meža resursu monitoringa dati 01.01.2021.

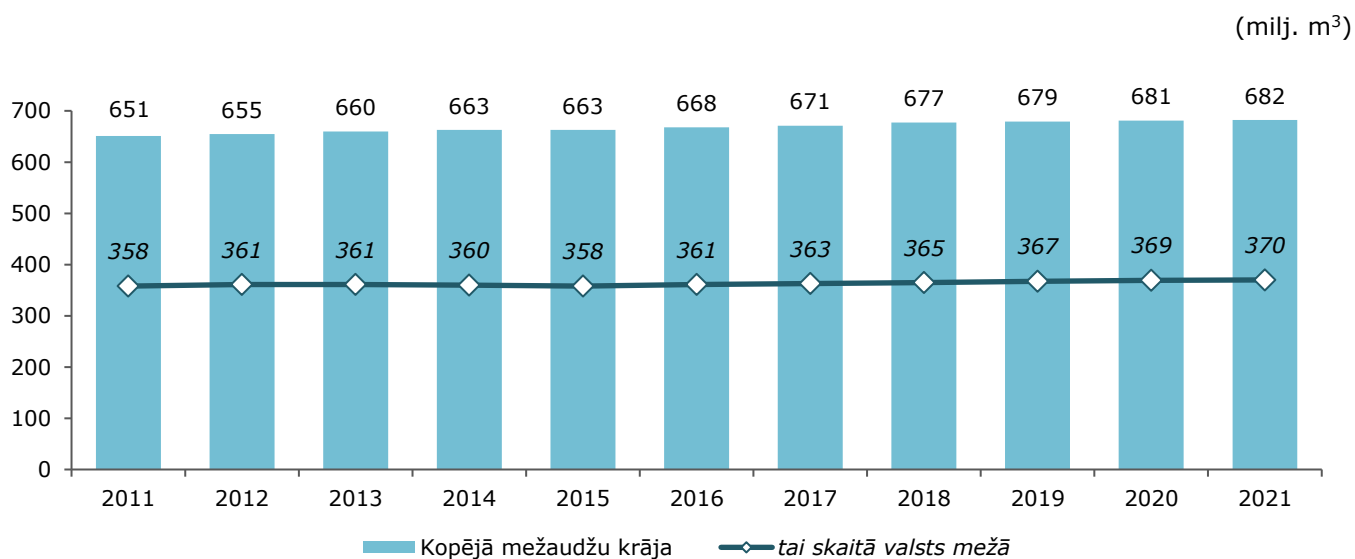
MEŽAUDŽU PLATĪBU STRUKTŪRA PĒC KOKU SUGAS LATVIJAS MEŽOS 2021.GADĀ¹



KOKU SUGU SADALĪJUMS LATVIJAS MEŽAUDŽĒS^{1,2,3,4,5}



KOPĒJĀ MEŽAUDŽU KRĀJA^{1,3,4,5}



¹ Meža resursu monitoringa dati 01.01.2021.

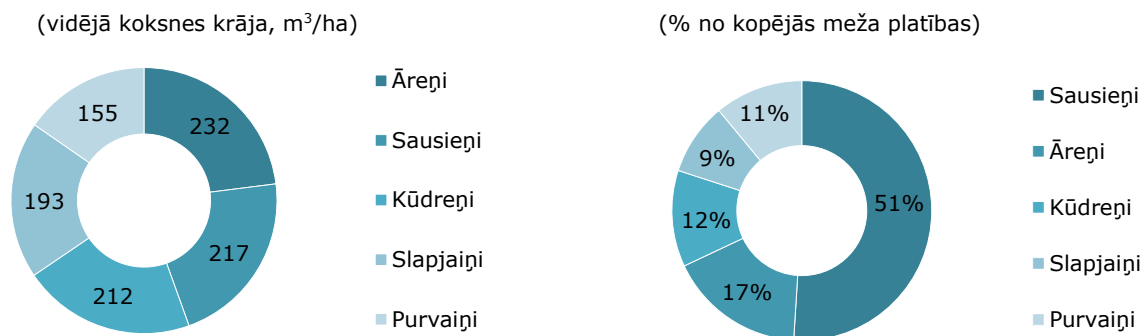
² Līdz 2008. gadam (ieskaitot) Valsts meža dienesta dati.

³ Meža resursu monitoringa 1. cikla dati, kas precizēti pēc 3. cikla.

⁴ Meža resursu monitoringa 2. cikla dati, kas precizēti pēc 3. cikla.

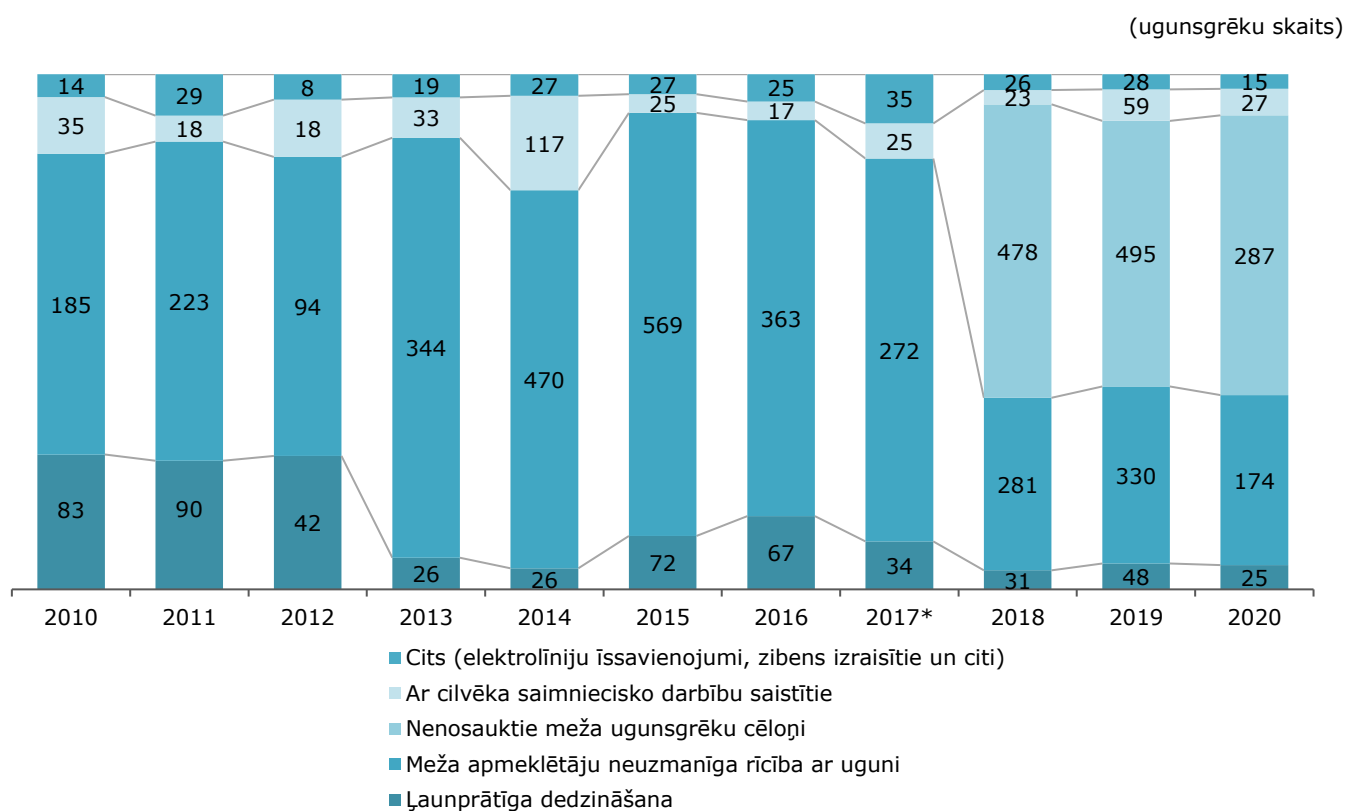
⁵ Meža resursu monitoringa 3. cikla dati.

VIDĒJĀ KOKSNES KRĀJA UN MEŽA PLATĪBA SADALĪJUMĀ PA MEŽA AUGŠANAS APSTĀKĻU TIPIEM 2021. GADĀ¹



Meža augšanas apstākļu tipi raksturo meža augšanas potenciālu un apsaimniekošanas iespējas. Vislabvēlīgākie meža augšanas apstākļi ir normāla mitruma minerālaugsnes – sausieņu mežos.

MEŽA UGUNSGRĒKU CĒĻI^{2,3}



Lielus zaudējumus Latvijas mežam nodara meža ugunsgrēki. Meža ugunsgrēku izcelšanās iemesli ir cilvēku neuzmanīga rīcība ar uguni, ļaunprātīga dedzināšana, ar cilvēka saimniecisko darbību saistītie un citi iemesli (elektrolīniju īssavienojumi, zibens izraisītie, citi). Neskaitot nenosauktos meža ugunsgrēku izcelšanās cēloņus, 2020. gadā visvairāk meža ugunsgrēkus izraisīja meža apmeklētāju neuzmanīga rīcība ar uguni – 174 jeb 33 % no kopējā meža ugunsgrēku skaita.

2020. gadā lielākais ugunsgrēks meža zemēs izcēlās Rīgas reģionālajā virsmežniecībā Ādažu NBS poligonā, kura rezultātā izdega 64 ha meža zemes. Meža ugunsgrēki kļūst sevišķi bīstami un strauji izplatās, ja sausumu pavada spēcīgs vējš. Mežsaimniecībai nodarīto zaudējumu summa 2020. gadā bija 334 tūkst. eiro, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir par 86 % mazāk.

¹ Meža resursu monitoringa dati 01.01.2021.

² No 2008. gada elektrolīniju īssavienojumu cēlonis tiek iekļauts sadaļā "Cits", līdz 2007. gadam – "Ar cilvēka saimniecisko darbību saistītie".

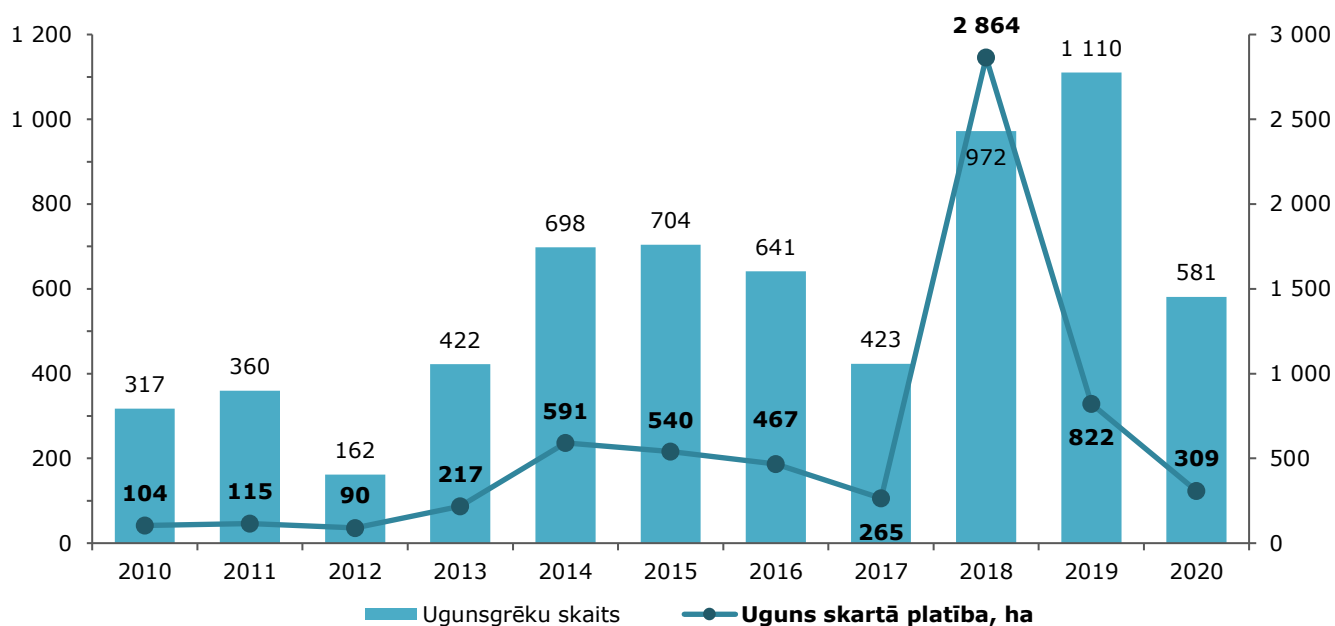
³ Valsts meža dienesta dati.

* Līdz 2017. gadam (ieskaitot) "Nenosauktie meža ugunsgrēku cēloņi" iekļauti sadaļā "Meža apmeklētāju neuzmanīga rīcība ar uguni".

UGUNSGRĒKU SKAITS UN UGUNIS SKARTĀ PLATĪBA MEŽA ZEMĒS¹

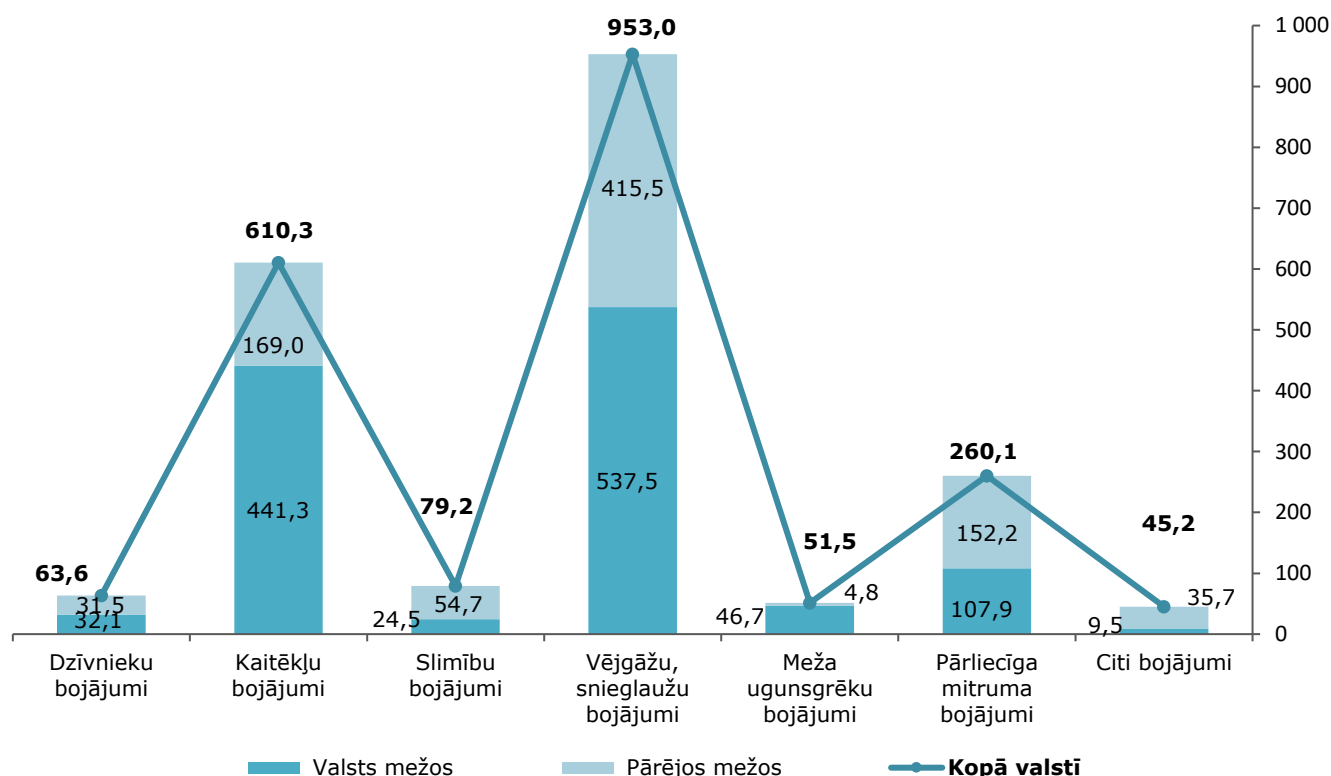
(ugunsgrēku skaits)

(ha)



BOJĀTĀS UN AUGTSPĒJU ZAUDĒJUŠĀS MEŽAUDZES 2020. GADĀ¹

(ha)

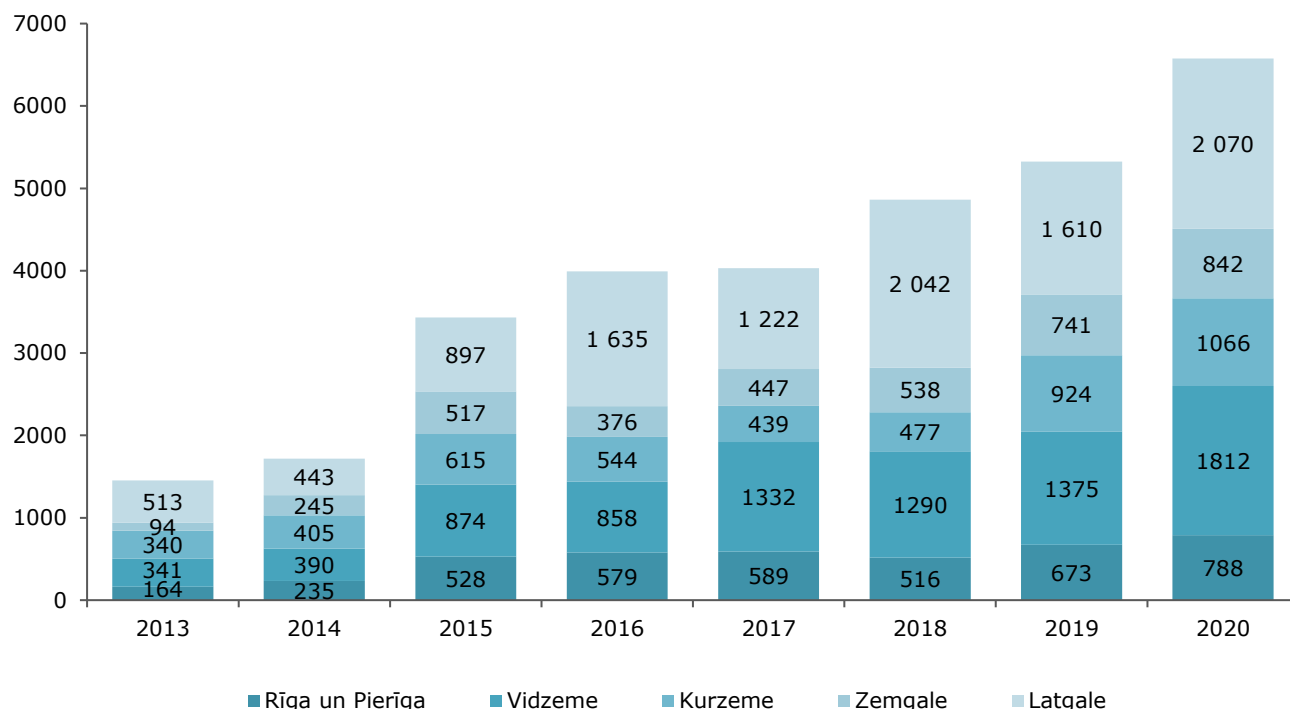


Dzīvnieku, kaitēkļu, slimību, vējgāžu un snieglaužu, meža ugunsgrēku, pārlicīga mitruma un citu bojājumu dēļ 2020. gadā izcirstas bojātas un augtspēju zaudējušas mežaudzes 2 063 hektāru apjomā, kas ir par 7 % mazāk, salīdzinot ar 2019. gadu (2 218 ha). Visvairāk bojāto mežaudžu konstatēts Vidzemes reģionā (736 ha) un Zemgales reģionā (447 ha), bet vismazāk Kurzemes reģionā (155 ha). 2020. gadā būtiskākais meža platību bojājumu cēlonis bija vējgāžu un snieglaužu radītie postījumi – 46 %. Kaitēkļu radītie bojājumi veidoja 30 % no bojā aizgājušajām audzēm. Slimības, dzīvnieki un ugunsgrēki 2020. gadā mežaudzēm nodarīja mazāku kaitējumu.

¹ Valsts meža dienesta dati.

IEAUDZĒTĀS MEŽA PLATĪBAS (IESKAITOT PLANTĀCIJU MEŽU) STATISTISKAJOS REĢIONOS¹

(ha)



Meža ieaudzēšana ir jauna meža sēšana un stādīšana ar mežu neapklātās zemēs. Tās mērķi ir racionāli izmantot zemi, samazināt vides piesārņojumu, dažādot lauku ainavu u.c. Lauksaimniecībā neizmantotās zemēs 2020. gadā ieaudzēts 6 578 ha mežaudzes jeb par 24 % vairāk nekā 2019. gadā. Ieaudzētās platības 2020. gadā veidoja šādas galvenās koku sugas: bērzs (30 %), egļu (45 %), priele (8 %), baltalksnis (9 %) un pārējās koku sugas (apse, melnalksnis, ozols u.c. – 8 %).

DABAS AIZSARDZĪBAS MEŽU PLATĪBAS 2020. GADA 31. DECEMBRĪ¹

(tūkst. ha)

	Platība, pavisam	tai skaitā:	
		valsts mežos	pārējos mežos
Dabas rezervātu meži	8,9	8,8	0,1
Nacionālo parku meži	105,3	52,3	53,0
Dabas liegumu meži	108,6	85,7	22,9
Dabas parku meži	64,8	31,9	32,9
Aizsargājamo ainavu apvidu meži	85,9	36,2	49,7
Dabas pieminekļu meži	4,0	1,9	2,1
Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslu meži, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslu meži, aizsargjoslu meži ap pilsētām	101,2	65,9	35,3
Mikroliegumu meži	45,6	39,8	5,8
Īpaši aizsargājamo iecirkņu meži un bioloģiski nozīmīgu struktūru meži	12,3	10,9	1,4

Mikroliegumi ir teritorijas, kuras veido, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamās sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Mikroliegumu meža zemēs tiek veidoti kopš 2000. gada. Latvijas teritorijas meža zemēs ir izveidoti 2 768 mikroliegumi. Pēc mikroliegumu skaita un platības lielākais mikroliegumu skaits ir izveidots medņiem, melnajiem stārķiem, mazajiem ērgļiem un jūras ērgļiem, kopā veidojot 88 % no kopējās meža mikroliegumu platības, un 60 % no meža mikroliegumu skaita. Pēc platības 89 % mikroliegumu atrodas valsts mežos, 9 % – privātpersonu un 2 % – pašvaldību mežos.

¹ Valsts meža dienesta dati.

MEDĪJAMO DZĪVNIEKU SKAITS 1. APRĪLĪ¹

Medijamo dzīvnieku suga	Medijamo dzīvnieku skaits, tūkst.					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pārnadži						
aļņi	22,0	23,0	23,0	23,0	24,0	23,0
staltbrieži	54,0	57,0	59,0	62,0	66,0	71,0
stirnas	137,0	158,0	173,0	184,0	197,0	201,0
mežacūkas	32,0	23,0	20,0	20,0	22,0	26,0
Kažokādu zvēri						
zaķi	35,8	33,1	37,1	37,1	42,7	45,5
caunas	28,6	26,3	29,5	29,1	31,3	31,0
lapsas	28,6	27,7	28,7	28,0	32,1	31,8
bebri	67,7	58,4	60,9	59,0	63,0	63,2
vilki	1,2	1,2	1,3	1,2	1,2	1,3
lūši	1,7	1,6	1,6	1,5	1,3	1,4
jenotsuņi	28,9	26,3	28,7	27,7	28,7	28,1
Amerikas ūdeles	23,0	21,6	22,6	22,1	23,7	23,4
āpši	14,1	13,5	15,1	15,5	17,3	17,4
ondatras	5,8	5,0	4,9	4,5	5,0	5,7

Medību resursu pārvaldīšana nepieciešama gan medību pieprasījuma nodrošināšanai, gan arī, lai līdzsvarotu savvaļas sugu aizsardzības, medību resursu izmantošanas un citu zemes lietošanas veidu, īpaši mežsaimniecības un lauksaimniecības, intereses. Medijamo dzīvnieku uzskaitē nenotiek kā vienlaicīga akcija, bet gan kā ikgadējs vērtējums 1. aprīlī.

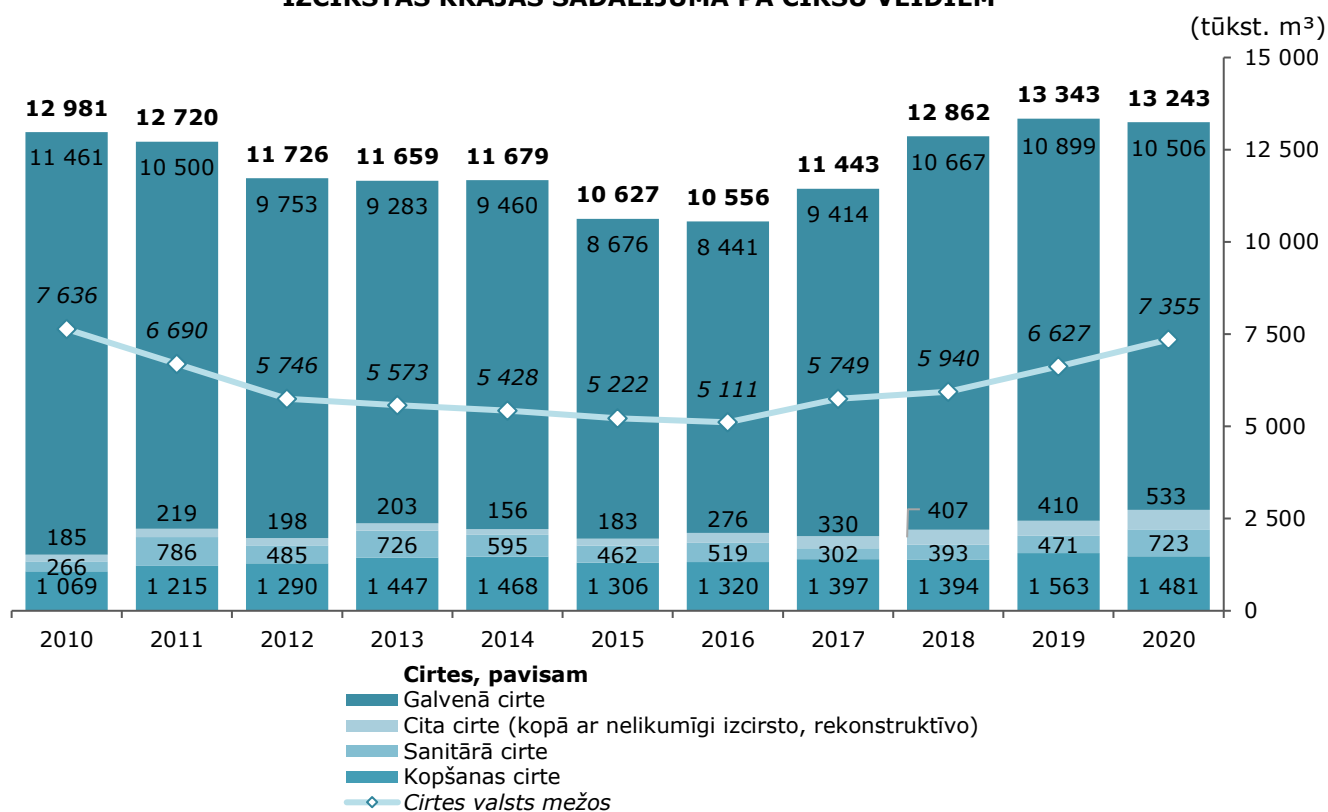
MEDĪBU SEZONĀ NOMEDĪTO PĀRNADŽU UN KAŽOKĀDU ZVĒRU SKAITS 1. APRĪLĪ¹

Medijamo dzīvnieku suga	Nomedīti medību sezonā, skaits					
	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Pārnadži						
aļņi	5 810	6 416	7 052	7 474	7 791	7 163
staltbrieži	11 805	13 736	15 330	17 825	20 039	20 524
stirnas	13 170	17 319	22 135	27 422	34 854	37 730
mežacūkas	50 956	34 084	25 549	15 238	15 279	19 262
Kažokādu zvēri						
zaķi	1 189	1 231	1 128	1 943	2 130	2 079
caunas	1 782	2 017	2 115	2 485	1 643	1 817
lapsas	6 546	7 574	7 253	9 383	9 920	11 809
bebri	23 628	23 089	22 349	29 470	30 961	27 006
vilki	275	279	280	280	280	281
lūši	115	125	140	145	71	77
jenotsuņi	6 546	7 574	7 253	9 383	6 094	6 385
Amerikas ūdeles	688	451	505	693	705	669
āpši	694	777	696	1 083	1 417	1 416
ondatras	180	131	132	174	177	81

Pirms attiecīgās sugas medību termiņa sākuma Valsts meža dienests izsniedz limitēto medijamo dzīvnieku medību atļaujas (stingrās uzskaites veidlapas) medību tiesību lietotājiem. 2020./2021. gada medību sezonā samazinājies nomedīto aļņu, zaķu, bebru, Amerikas ūdeļu un ondatru skaits, bet pārējo nomedīto dzīvnieku skaits ir palielinājies.

¹ Valsts meža dienesta dati.

IZCIRSTĀS KRĀJAS SADALĪJUMĀ PA CIRŠU VEIDIEM¹



Ik gadu galvenajā cirtē iegūst izaugušās koksnes ražu, savukārt kopšanas un sanitārajās cirtēs cērt kokus paliekošās mežaudzes stāvokļa uzlabošanai. Koku ciršanas apjomu galvenokārt ietekmē valsts attīstība, vispārējā ekonomiskā situācija, kokmateriālu cenas tirgū, likumdošana u.c.

IZCIRSTĀS PLATĪBAS UN KRĀJAS PA CIRŠU VEIDIEM 2020. GADĀ¹

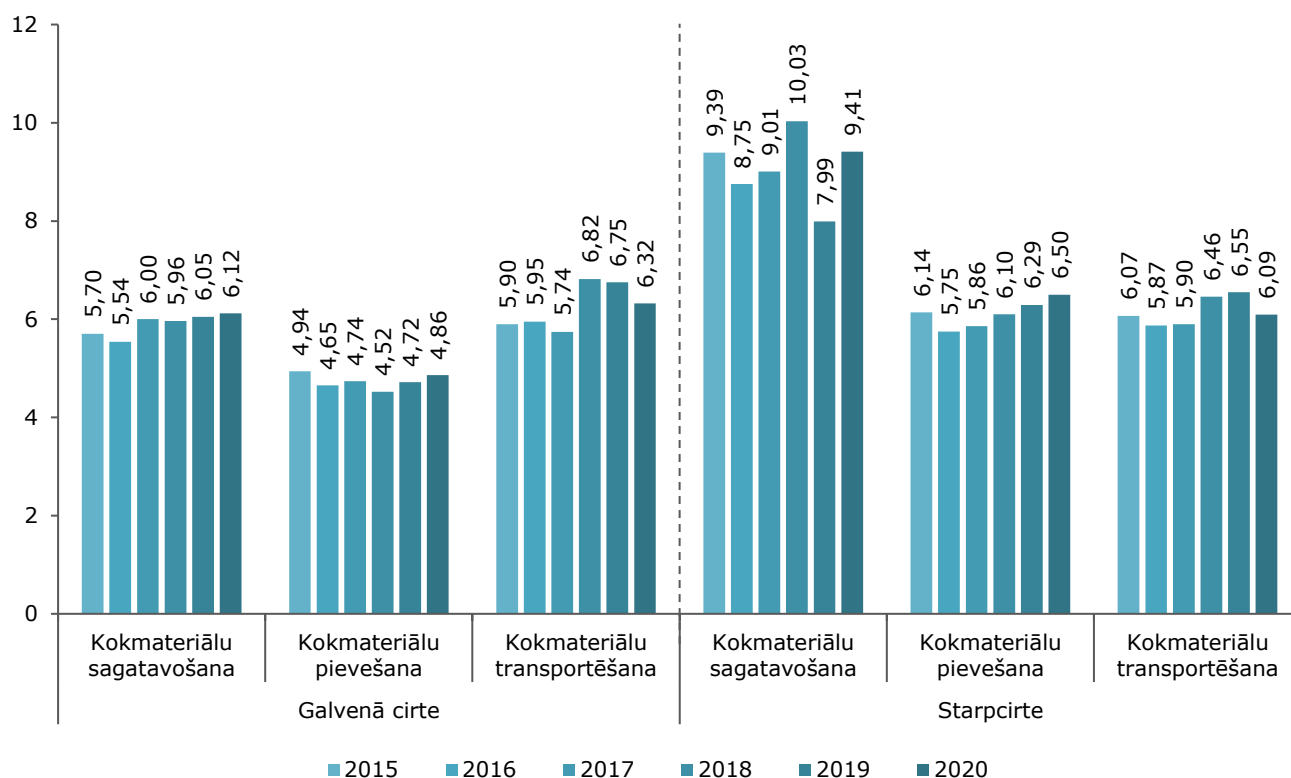
Cirtes veids	Pavisam		tai skaitā:			
			valsts mežā		pārējā mežā	
	platība, ha	krāja, tūkst. m ³	platība, ha	krāja, tūkst. m ³	platība, ha	krāja, tūkst. m ³
Cirtes, pavisam	138 634,5	13 242,7	81 983,7	7 355,0	56 650,8	5 887,6
Galvenā cirte	46 069,3	10505,7	17 924,4	5 380,3	28 144,9	5 125,4
Kopšanas cirte	35 099,7	1480,7	16 581,2	993,2	18 518,5	487,5
Rekonstruktīvā cirte	620,7	162,5	568,6	153,1	52,1	9,4
Sanitārā cirte (kopā ar vējgāžu cirti)	52 511,3	723,2	43 334,2	511,7	9 177,1	211,5
Vienlaidus un izlases citas cirtes	2 991,1	179,3	2 753,5	177,8	237,6	1,5
Ainavu cirte	14,3	0,4	7,1	0,3	7,2	0,1
Atmežošanas cirte	1 202,7	187,7	814,7	138,9	388,0	48,8
Nelikumīgā cirte	125,5	3,2	0	0	125,5	3,2

2020. gadā Latvijā pavisam nocirta 13,2 miljonus kubikmetru koksnes – no tiem valsts mežos 7,3 miljonus kubikmetru koksnes, bet privāto meža īpašnieku, pašvaldību un citu meža īpašnieku mežos iegūti 5,9 miljoni kubikmetru koksnes. 2020. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu kopējais izcirstās koksnes apjoms samazinājies par 1 %. Valsts mežā izcirstais koksnes apjoms ir palielinājies par 728 tūkst. kubikmetru koksnes, bet pārējā mežā samazinājies par 829 tūkst. kubikmetru koksnes.

¹ Valsts meža dienesta dati.

MEŽIZSTRĀDES VIDĒJĀS IZMAKSAS

(eiro/m³ bez PVN)



Mežizstrādes izmaksas ietver kokmateriālu sagatavošanu, pievešanu līdz ceļam un transportēšanu līdz iepirkšanas punktam galvenajā cirtē un starpcirtē. Galvenajā cirtē meža gabals tiek izcirsts pilnībā, bet starpcirtē (kopšanas, rekonstruktīvā, sanitārā) cirtē tiek veikta daļēji.

MEŽA ATJAUNOŠANA¹

(ha)

Meža atjaunošana	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Valstī kopā	41 653	38 636	40 399	41 121	44 681	39 391
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	13 697	12 598	12 975	14 080	17 035	17 424
Valsts mežs	16 349	16 052	15 357	14 928	15 635	16 248
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	8 222	8 192	7 824	8 464	9 723	10 807
Citi meži	25 304	22 584	25 042	26 193	29 046	23 143
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	5 475	4 406	5 151	5 616	7 312	6 617

Meža atjaunošanas pamatuzdevums ir mežsaimniecības prasībām atbilstoša produktīva un kvalitatīva meža izaudzēšana, mežu atjaunojot mākslīgi (sējot vai stādot) vai veicinot dabisko atjaunošanos, ja tā norit ar dotajiem augšanas apstākļiem atbilstošām koku sugām. 2020. gadā meža atjaunošanas apjomi (39 391 ha), salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājušies par 12 %. Mākslīgi atjaunoti 44 % (17 424 ha) meža, bet dabiski – 56 % (21 967 ha). 2020. gadā ar skuju kokiem atjaunoti 16 706 ha jeb 42 % no atjaunotās kopplatības, bet ar lapu kokiem 22 685 ha jeb 58 % no atjaunotās kopplatības. Mežu atjauno ar piecām galvenajām saimnieciski izmantojamām koku sugām – bērzu, priedi, egli, apsi un baltalksni. No skuju kokiem visvairāk stādīta egle (9 431 ha) – 24 % no atjaunotās kopplatības, bet no lapu kokiem bērzs (10 629 ha) – 27 % no atjaunotās kopplatības.

¹ Valsts meža dienesta dati.

MEŽA ATJAUNOŠANAS UN KOPŠANAS IZMAKSAS 2020. GADĀ

(eiro/ha bez PVN)

	Meža zemes 1. kvalitātes grupa	Meža zemes 2. kvalitātes grupa	Meža zemes 3. kvalitātes grupa	Meža zemes 4. kvalitātes grupa
Augsnes sagatavošanas izmaksas	160,46	170,67	163,78	168,91
Stādu izmaksas	462,89	490,04	495,36	502,58
Stādīšanas izmaksas	140,51	145,72	142,63	151,87
Agrotehniskās kopšanas izmaksas	164,16	152,29	150,18	156,05
Jaunaudžu sastāva kopšanas izmaksas	161,44	153,14	159,98	154,47

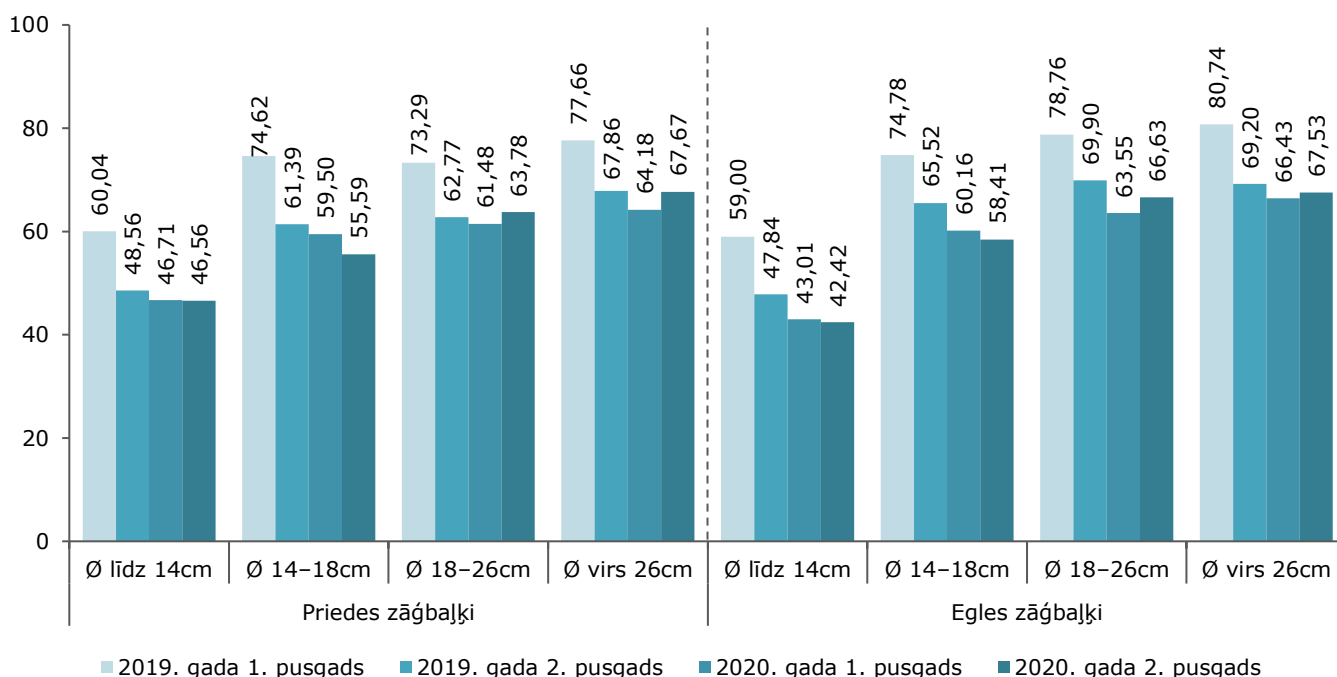
Meža atjaunošanas un kopšanas izmaksas tiek izmantotas, lai izvērtētu meža stādīšanai sagatavotās, mākslīgi atjaunotās meža platības, augšnes sagatavošanas, stādu, stādīšanas izmaksas un lai noteiktu meža agrotehniskās kopšanas, jaunaudžu sastāva kopšanas platības un to kopšanas izmaksas.

Meža atjaunošanas izmaksas sastāv no augšnes sagatavošanas izmaksām, stādu izmaksām un stādīšanas izmaksām. Augšnes sagatavošanas, stādu un stādīšanas kopējās izmaksas 2020. gadā vislielākās bija meža zemes ceturtās kvalitātes grupas mežos (823,36 eiro/ha bez PVN), bet viszemākās – pirmās kvalitātes grupas mežos (763,86 eiro/ha bez PVN). Kopšanas izmaksās ietilpst meža agrotehniskās un jaunaudžu sastāva kopšanas izmaksas. Vislielākās meža kopšanas vidējās izmaksas 2020. gadā bija meža zemes pirmās kvalitātes grupas mežos (325,60 eiro/ha bez PVN).

Sēklas, sējeņi, augu daļas un stādi ir meža reproduktīvais materiāls, ko izmanto meža atjaunošanai vai ieaudzēšanai, lai saglabātu koku sugu daudzveidību un uzlabotu ieaudzēto mežaudžu produktivitāti. Meža likums nosaka, ka meža atjaunošanā un meža ieaudzēšanā atļauts izmantot tikai konkrētajai vietai piemērotas izcelsmes meža reproduktīvo materiālu, tādā veidā veicinot labāku nākotnes meža kvalitāti. 2020. gadā meža koku sēklu ražošanai ir ievākti 2 818 hektolitri čiekuru un spurdžu, stādu audzēšanai – 105 kg ozola zīles.

SKUJU KOKU ZĀGBALĶU VIDĒJĀ IEPIRKUMA CENA

(eiro/m³ bez PVN)



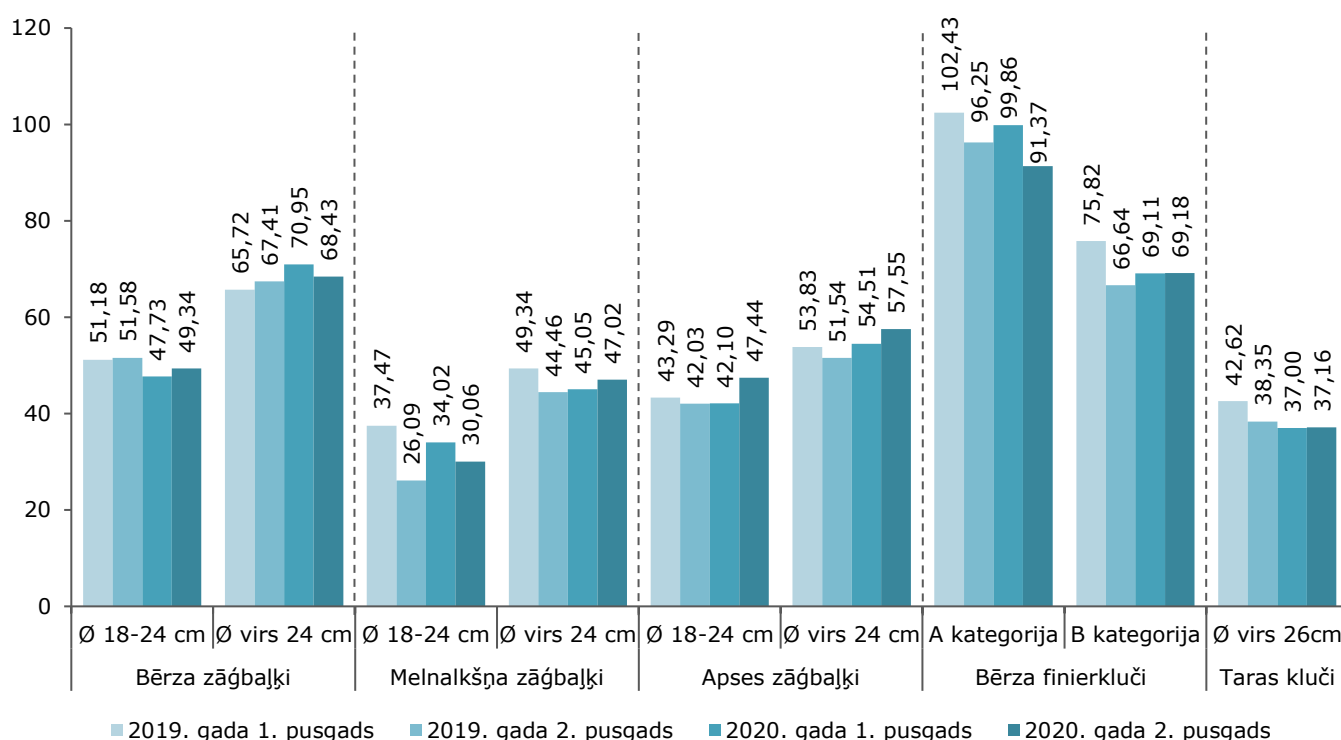
Centrālās statistikas pārvaldes apkopotā informācija liecina, ka Latvijā 2020. gadā, salīdzinot ar 2019. gadu, vidējā apaļkoku iepirkumu cena nedaudz pieauga gan skujkoku, gan lapu apaļkokiem. 2020. gada 1. pusgadā kokmateriālu tirgu Eiropā ietekmēja kukaiņu invāzijas izraisītās sekas, Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības un Covid-19 pandēmija. Šajos apstākļos mainījās kokmateriālu pieprasījuma un piedāvājuma līdzsvars, samazinājās eksports uz citām valstīm, galvenokārt Apvienoto Karalisti. 2020. gada 2. pusgadā apaļo kokmateriālu piedāvājums pārsniedza pieprasījumu, un apaļkoku cenas pieauga nedaudz.

2020. gada 2. pusgadā, salīdzinot ar 1. pusgadu, no skujkoku zāģbaļķiem lielākais cenu pieaugums bija priedes apaļkokiem virs 26 cm diametrā, egles un priedes apaļkokiem 18–26 cm diametrā. Mazāks cenu pieaugums bija egles zāģbaļķiem virs 26 cm diametrā. Vidējā iepirkuma cena saglabājās nemainīga priedes zāģbaļķiem līdz 14 cm diametrā – 46,56 eiro/m³. Vismazāk cenas samazinājās egles zāģbaļķiem līdz 14 cm un bērza zāģbaļķiem 18–24 cm diametrā. Lielākais cenu samazinājums bija priedes apaļkokiem 14–18 cm diametrā.

2020. gada 2. pusgadā, salīdzinot ar 1. pusgadu, no lapu koku apaļkokiem vislielākais cenu kāpums bija apses zāģbaļķiem 18–24 cm diametrā – par 11 % jeb 5,34 eiro/m³. Mazāks cenu pieaugums bija apses un melnalkšņu zāģbaļķiem virs 24 cm diametrā un bērza zāģbaļķiem 18–24 cm diametrā. Vidējās iepirkuma cenas saglabājās nemainīgas B kategorijas bērza finierklučiem – 69,18 eiro/m³ un taras klučiem – 37,16 eiro/m³. No lapu koku zāģbaļķiem visvairāk cenas samazinājās melnalkšņa zāģbaļķiem līdz 24 cm diametrā (par 13 % jeb vidēji 3,96 eiro/m³) un A kategorijas finierklučiem (par 9 % jeb vidēji 8,49 eiro/m³). Iepirkumu cenas vismazāk samazinājās bērza zāģbaļķiem virs 24 cm diametrā.

LAPU KOKU ZĀĢBAĻĶU, FINIERKLUČU UN TARAS KLUČU VIDĒJĀS IEPIRKUMA CENAS

(eiro/m³ bez PVN)



Publikācija sagatavota, izmantojot mežu apsaimniekotāju, mežsaimniecisko pakalpojumu sniedzēju iesniegtos statistikas pārskatus, kā arī Valsts meža dienesta datus.

© Centrālā statistikas pārvalde, 2021.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce obligāta.

Lāčplēša iela 1, Rīga, LV-1301
tālrunis: 67366922; info@csp.gov.lv
www.csp.gov.lv